

مائوی دوم

دان دلیلو

برگردان:
مجتبی ویسی

رمان جهان

نشر ورا

سرشناسه: دلیلو، دان، ۱۹۲۶م. Deillo, Don

عنوان و نام پدیدآور: نمایوی دوم/ دان دلیلو؛ برگردان مجتبی ویسی.

مشخصات نشر: تهران: نشر ورا، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری: ۳۲۲ص؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۹۸۴-۱۴-۶

وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا

یادداشت: عنوان اصلی: Mao II.

یادداشت: چاپ قبلی: بوتیمار، ۱۳۹۴.

موضوع: داستان‌های آمریکایی - قرن ۲۰م.

موضوع: American fiction - 20th century

شناسه: ازوده: نویسی، مجتبی، ۱۳۴۰ - مترجم

ردیف ملی کنگره: ۱۳۹۷/۹م۲/PS۳۵۵۹

ه بندی دیویی: ۸۱۳/۵۴

شماره کتابشناسی ملی: ۵۱۰۳۲۵۲

ناثوی دوم

ریسند: دان ایلو

بدر: مجتبی ویسی

مدیر امور نشری: رضا حیرانی

صفحه آرای: احسان رحیمی ذوالقدر

ناشر: نشر ورا

امور چاپ: دقت

نوبت چاپ: اول: ۱۳۹۷

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۹۸۴-۱۴-۶

دفتر انتشارات:

تلفن: ۰۹۱۲۸۹۵۹۱۶۳ / ۶۶۹۰۱۳۴۳

تلگرام: ۰۹۳۳۰۱۶۳۴۴۳

varabookpub@gmail.com

حق چاپ محفوظ است

نشر ورا

فهرست

۷..... یادداشت مترجم

۱۱..... بوی دم

www.ketab.ir

یا-داشت مترجم

برخی از نویسندگان، کاری نمی‌شود کرد، تافته‌ی جدا بافته هستند. این اصطلاح باری منفی دارد، اما احتمالاً به بحث ما می‌آید. بحث بر سر جدا بافتگی تافته‌ی «دان دیلو» است، بافتی که تافته‌ی این تمهید، یعنی پس و پیش کردن کلمات یک عبارت، یعنی واژگون سازی احتمالی بار معنایی ترکیب، را به تأسی از خود او در اینجا آورده‌ام تا هم اشاره‌ای باشد به منحصر بودگی این نویسنده و جهان‌بینی‌اش، هم سبک نوشتارش.

جهان برساخته‌ی دیلو در رمانش، جهانی اندوهبار و عجز است که در آن کسی آرامش ندارد: جهان جماعت‌ها و جمعیت‌ها، جنگ، رسانا، مصرف، به قول راوی کتاب «مانوی دوم»: «جهان دوربین به دوشان و اسلحه به دستان» در جایی دیگر از کتاب نیز گفته می‌شود که زمانی رمان کعبه‌ی آمال رسانا، به انسان ایده می‌داد، راهکار و فلسفه‌ی زیست و هیجان می‌داد، اما حالا جهان در دست رسانه‌هاست، در دست تروریست‌ها. در رمان دیلو شرق و غرب ندارد، از این سر تا آن سر عالم وضعیتی نابه‌سامان حکمفرماست. انسان در شرایطی بغرنج به سر می‌برد، بحران دارد. دیلو جهان را در کلیت‌اش به تصویر می‌کشد، به ما

می‌نمایاند که در چه ورطه‌ای زیست می‌کنیم، چه جهانی درست کرده‌ایم. بشر دارد با دست خود گور خود را می‌کند.

دلیلو ماراوارد یک لایرننت می‌کند و مدام در دالان‌های این هزارتو می‌چرخاند. شاید رمان او بازنمایی می‌کند، یادآوری، هشدار می‌دهد. شاید او به مسائل سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی حساس است، در قبال شذائت جهان خود را مسئول می‌داند و به همین دلیل رویکردی ضد ساختاری، ضدسیستمی در پیش می‌گیرد. شاید او نمی‌خواهد در حد یک ناظر باقی بماند. او نویسنده‌ای نیست که بتوان به سادگی راند. و با تمامی این تفاسیر، با تمامی این تفصیل جمع‌گرایانه، او انگار بهاست به تنهایی عمل می‌کند و به شکل یکه و منحصر به فردی از یک رمان‌نویس به نظر می‌رسد. البته فقط جهان نیست که عرصه‌ی تاخت و تاز او است، به وقت‌اش نیست. نویسنده را نیز زیر تیغ می‌برد، شرحه شرحه می‌کند. او در عرصه‌ی رمانش، جهان را و خود را لایه‌لایه می‌گشاید تا چشمان «ما»ی مخاطب را بر جمال اجزاء و جزئیات روشن نماید. گشت و واگشت جهان و زیان در سرتاسر رمان او ادامه دارد.

دان دلیلو در «مائوی دوم» برای روایت خود، به شیوه‌هایی مختص خود دست می‌زند، رو می‌آورد، و به زبان بی‌زبانی می‌نویسد. هر چه در هر پیچ کلام خطری در کمین است. نمی‌توان با اندوخته و سابقه‌ی ذهنی سرخ‌پوش کلمات، ترکیبات و دستور زبان او رفت، او نگاهی متفاوت به مقوله‌ی زبان دارد، مباحث‌های دیگری از دل آن برمی‌آورد. استراتژی کلامی دلیلو، بی‌گمان غریب است. داری با آحاد زبان، نحوه‌ی توصیف، طرز چرخش‌ها. می‌توان تعجب کرد که در جایی می‌گوید: لگدی «برو گم شو» انداخت؛ یا: برای رسیدن به حد «بیخشی فشار خون»؛ یا: به یاد او افتاد، به یاد آن «چه ریختی بود صورتش». یا تعجب کرد از شیوه‌ی توصیف‌اش که در جاهایی به جای ویرگول، نقطه می‌گذارد یا اصلاً به نقطه‌گذاری توجه ندارد؛ در کلمات مرکب جای دو کلمه را با هم عوض می‌کند تا

بار معنایی دیگری به آن ببخشید یا شاید احیاناً به معنای اولیه برش گردانند؛ در نحو و جمله‌بندی دست می‌برد، تشبیه‌ها و تصویرسازی‌های ناهمگون ارائه می‌دهد، با اسامی خاص بازی می‌کند: به مسافرت با اتوبوس شرکت مسافربری «گری هوند» (به معنای تحت‌اللفظی «سگ تازی خاکستری») می‌گوید: سگ‌سواری کردن؛ گفتگوی درونی شخصیت‌های داستانی را یک‌دفعه وسط متن می‌آورد، بدون تفکیک‌شان از قسمت پیشین یا پسین. گاهی از زاویه‌ای دیگر به پدیده‌ها می‌نگرد، با وصف‌هایش اشاره‌وار است، قطع می‌شود، روایت‌اش شاعرانه می‌شود. گاهی در دل یک پاراگراف، کلمه یا جمله‌ای به ظاهر نامربوط رخ می‌نماید و بعد، در سطرهای بعد متوجه می‌شویم که آن کلمه یا جمله در حکم جرقه بوده است، بیس‌آبی متن را روشن خواننده را آماده کند برای نکته یا موضوعی. به شگرد ترجیع‌بند اعتقاد دارد. همواره تکه‌ای واژه، عبارت یا جمله در متن «مثنوی دوم» بازی می‌گردد، تکرار می‌شود، پیش‌پس می‌یابد. او با این تمهید ما را در فضای متن باقی می‌گذارد، نمی‌گذارد مضامین‌ها را اوادافرامه‌ش شوند، آنها را به یاد ما می‌آورد. پس چه‌گونه است که با این تمهیدات همچنان روایت‌اش را پیش می‌برد و خواننده را به دنبال می‌کشاند؟ به نظر می‌رسد که همیشه و در همه حال، با تمامی نوآوری‌ها و ابداعات، سرنخ‌های لازم را در ختبا، مخاطب‌اش می‌گذارد، بسترسازی می‌کند و سؤال‌های او را بی‌جواب نمی‌گذارد. دیلو بسیار زیرک است، مراقب متن‌اش باید بود!

دان دیلو، رمان‌نویس و نمایشنامه‌نویس آمریکایی در سال ۱۹۰۶ در شهر نیویورک زاده شد. دانش‌آموخته‌ی رشته‌ی هنرهای رسانه‌ای بود و پنج سال برای شرکت «سیرز ریباک» آگهی‌نویسی کرد. قبل از رو آوردن به ادبیات، به سینما علاقه داشت و در جایی اشاره کرده است که سینماگران دهه‌ی شصت اروپا از جمله برگمان، آنتونیونی و گودار بر نوع نگاه و تلقی‌اش از جهان و پدیده‌ها

تأثیر به‌سزایی داشته‌اند. علاوه بر آن بر این باور است که همواره درک و دریافتی بصری داشته است. اولین داستان کوتاهش را در سال ۱۹۶۰ در نشریه‌ی ادبی «ایپاک» منتشر کرد و از سال ۱۹۶۶ به کار روی اولین رمانش پرداخت و از سال ۱۹۷۱ تا ۱۹۷۸ شش رمان به چاپ رساند. از آثارش می‌توان به امریکانا، نام‌ها، برفک، دنیای زیرزمینی، بادی آرتیست، کلان‌شهر، مرد افتان و نقطه‌ی امگا اشاره کرد. چند نمایشنامه نیز نوشته است، به علاوه‌ی یک مجموعه داستان به نام «از رالدای فرشته». دو بار جایزه‌ی کتاب ملی امریکا (برای برفک و دنیای زیرزمینی)، یک بار جوایز پن فاکتر (مائوی دوم)، پن سال بلو و کارل سندبرگ را برده است. دو بار نیز در میان نامزدهای دریافت جایزه‌ی پولیتزر (برای رمان‌های مائوی دوم و دنیای زیرزمینی) بوده است.

کتاب «مائوی دوم» در سال ۱۹۹۱ به بازار آمد. توماس پینچون، نویسنده‌ی امریکایی، درباره‌ی آن گفته است: «دلیلو در «مائوی دوم» ما را به سفری نفسگیر می‌برد، به ورای برداشت‌های رایج من از روایت‌های روزمره». جان بنویل، نویسنده‌ی ایرلندی، نیز این رمان را «سراسر از شگفتی در هر دو حوزه‌ی تخیل و زبان دانسته است. ماجرای استاد یوم هیلزور، هجوم رسانه‌ای به زندگی خصوصی جی دی سلینجر، درگیری‌های میدان میان‌سالان در چین و ماجرای گروگانگیری در لبنان از مضامین این رمان به شمار می‌آیند». اسم کتاب در اصل «مائوی ۲» است که برای ایجاد ریتوریک سینمایی بهتر در زبان فارسی به صورت مائوی دوم درآمد. همچنین در پاره‌ای مواضع برای راحت‌تر شدن کار خوانش، به ناگزیر، تغییراتی اندک در نقطه‌گذاری اعمال شده است. دان دلیلو این رمان را به گوردون لیش، ویراستار کتاب‌هایش، تقدیم کرده است.